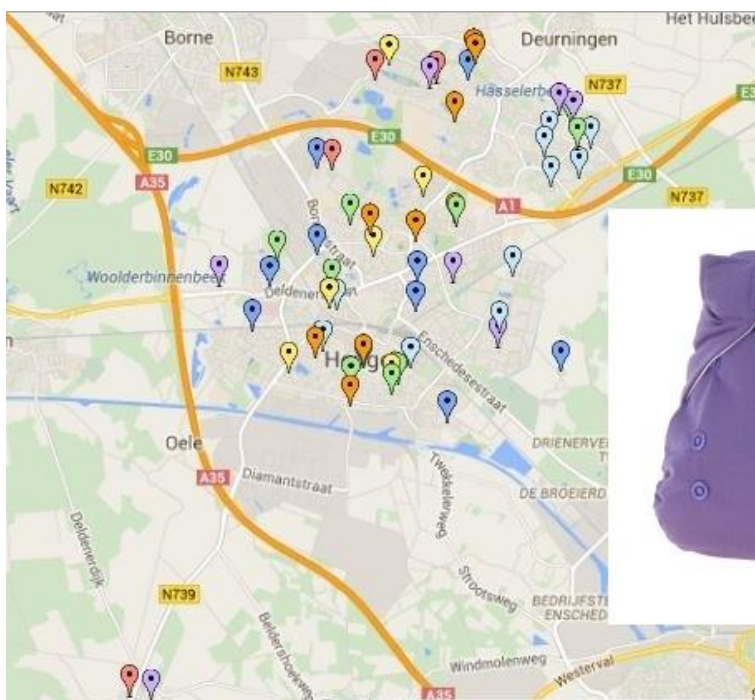

Diaper Challenge

*Was een luier,
bespaar een hoop!*

GEMEENTE
HENGLO

Samenvatting

Dit verslag geeft het proces, de resultaten en de daaruit vloeiende acties weer van de proef met wasbare luiers in de gemeente Hengelo. 50 Ouders in de gemeente Hengelo hebben gedurende 100 dagen wasbare luiers getest, in de periode van 1 januari tot en met 10 april. De proef is opgezet om alternatieven te onderzoeken voor wegwerpluiers, nadat de gescheiden inzameling is gestopt. Dit om afval te voorkomen en grondstoffen te besparen. Op naar een afvalloos Hengelo!

Waar ouders samen voorheen 313 wegwerpluiers *per dag* gebruikten, gebruiken ze nu 130 wegwerpluiers per dag.

67% van de testgroep is tevreden over wasbare luiers en verkiest deze boven wegwerpluiers.

Wasbare luiers zijn een goede optie voor de reductie van de afvalberg

Opzet

In deze proef zijn luiers van de Engelse producent Totsbots gebruikt. Voor de proef zijn de 'Binky easyfit' en de 'Bamboozle Stretch' (met overbroekje) in het pakket opgenomen. Met Kaatje Katoen is tot een overeenkomst gekomen om de proef te faciliteren. Het bedrijf heeft zowel de luiers (kwaliteit) geleverd als begeleiding van de testers (expertise).

Wat zijn de resultaten uit de groep?

67% van de ouders vindt het gebruik van wasbare luiers een goed alternatief voor wegwerpluiers. 14% gebruikt fulltime wasbare luiers. 53% gebruikt parttime wasbare luiers. 33% is gestopt met wasbare luiers. Waar ouders samen voorheen 313 wegwerpluiers *per dag* gebruikten, gebruiken ze nu 130 wegwerpluiers per dag.

Wat hebben we landelijk bereikt?

14 ouders geven aan benaderd te willen worden voor het informeren van andere ouders in kleine setting over wasbare luiers en het gebruik ervan. De Facebook groep kan hier een onderdeel van blijven als uitwisselpunt van informatie, ideeën en motivatie.

Naast 158 potentiële proefouders, (landelijke) media, interesse vanuit verschillende gemeenten (Heerlen, Renkum, Raalte en Woerden) en organisaties (Loes Twente, NVRD, Crem en Generous Minds), hebben we samen voor heel veel minder luieraafval gezorgd. Ook is DA Mensink in Hengelo een verkooppunt geworden van producten van Kaatje Katoen.

Wat hebben we communicatief bereikt?

Het ophalen van informatie door gebruikers met behulp van een Facebookgroep is een manier om informatie op te halen onder inwoners. Deze directe vorm van constant communiceren met inwoners is

in Hengelo één keer eerder gebeurd. Ervaringen met het vorige gebruik van de Facebookgroep zijn meegenomen en hebben het gebruik van deze Facebookgroep (de Hengelose luiertesters) verbeterd. Voor de afdeling Wijkservice Beleid en Advies is het gebruik van Facebook een succesvolle manier gebleken om contact te hebben met deelnemers en andere geïnteresseerden van de proef. Door peilingen kon snel antwoord op vragen verkregen worden. Ook kun je direct inspringen op vragen van inwoners, om zo onduidelijkheid weg te nemen. Deelnemers ervoeren het contact met de gemeente als laagdrempelig. Van groot belang hierbij was ook de inzet van deskundige begeleiders, zodat er snel op (gebruikers)vragen kon worden ingegaan.

Na aanleiding van de goede ervaringen met deze Facebookgroep hebben we een nieuwe Facebookgroep aangemaakt (Afvalloos Hengelo) voor vragen/ informatie en ervaringen voor alles op afvalgebied. Dit leert ons veel over hoe inwoners denken en kunnen we ideeën peilen.

Wat gaan we nu doen?

Beeldvorming is de eerste stap tot overgaan tot wasbare luiers. Het beeld van de witte hydrofielgoed waar elke oma mee bekend is, leidt tot negatieve reacties als je verteld over wasbare luiers. Maar de luier van toen is niet meer de luier van nu. Als mensen dat weten, zullen ze zich eerder openstellen voor een product als wasbare luiers.

We zetten dus allereerst in op beeldvorming en communicatie. Dat doen we door organisaties rondom de zwangere vrouw en jonge gezin te benaderen. Wij geven dan een proefpakketje uit met informatieposter zodat bezoekers van de instantie zich kunnen informeren. Er zitten ook luiers in zodat de mensen kunnen voelen wat een nieuwe wasbare luier doet. Het product 'blind' kopen op internet is namelijk meerdere keren genoemd als obstakel om tot wasbaar over te gaan. Ook is het onafhankelijk aanbieden van informatie over dit onderwerp een gat in de markt.

Ontwikkelingen

Ook houden we de ontwikkelingen op het gebied van luierreclycling in de gaten. Hoewel dit nu geen milieuwinst oplevert, zou dat in de toekomst kunnen veranderen.

Leeswijzer

Dit verslag geeft het proces van de proef weer. Dit verslag is opgedeeld in een samenvatting, een 'voor de proef', 'tijdens de proef' en een 'na de proef' om makkelijker weer te geven welke activiteiten ondernomen zijn op dat gebied.

Als je bij het lezen met je muis op de grafiek gaat staan, worden de percentages behorend bij het deelvak zichtbaar.

Het draaiboek gaat specifiek in op het uitvoeren van een luiertest. De 'kostenvergelijking juli 2014 Kaatje Katoen' gaat in op de financiële voordelen van het gebruik van wasbare luiers. Ook kunnen de vragenlijsten die zijn gebruikt worden ingezien. Als daar behoefte aan is, laat het dan weten.

Mochten er tijdens het lezen vragen ontstaan, neem dan contact op met de projectleider:

Marjolein Benistant - 0654677429.

Voor de proef

Interne afstemming en uitvoering

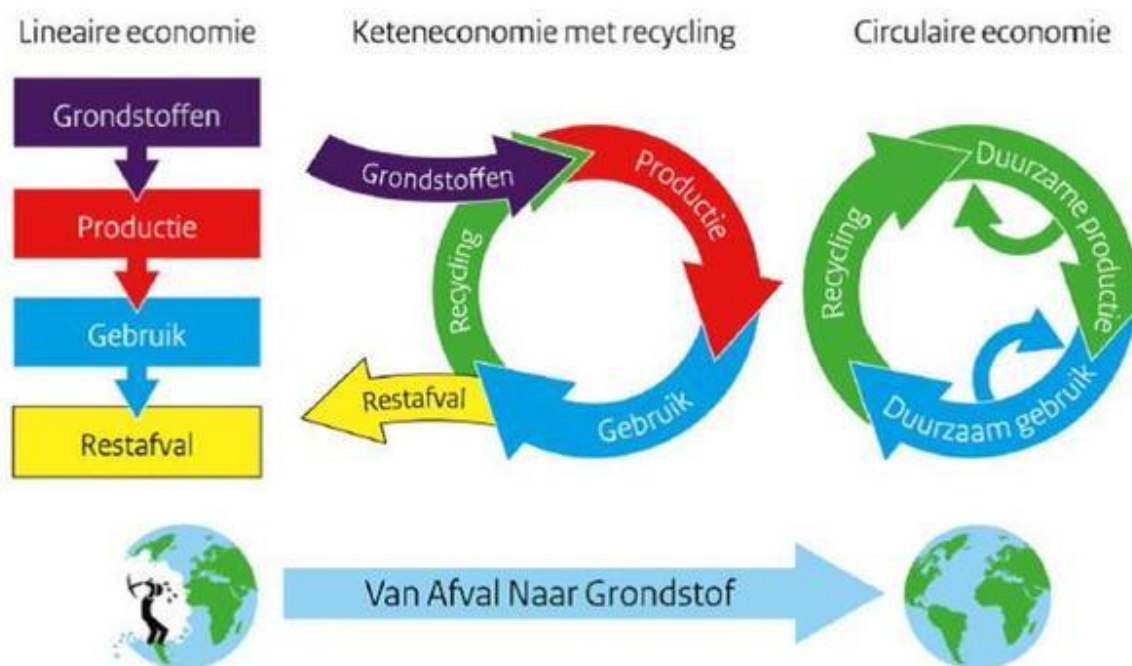
Dit deel beschrijft hoe we gekomen zijn tot de proef en hoe we het hebben opgezet.

Opzet wasbare luierproef 2015

Luiers nemen een steeds grotere plek in de container in, omdat de hoeveelheid restafval minder wordt. Omdat de aparte inzameling gestopt is en we de inwoners tegemoet willen komen, zijn we nu naar alternatieven voor wegwerpluiers aan het kijken. Zo kan de hoeveelheid in de container verminderen. Wasbare luiers geven minder afval en houden meer geld in de portemonnee.

De afdeling WVL WBA promoot daarom de wasbare luiers. Wegwerpluiers zorgen voor 1000 kilo afval of 1 verbrandingsoven per kind. Wasbare luiers stoten tijdens hun hele levensduur (productie en afvalverwerking) 1,5 tot 2,5 x minder CO₂ uit dan wegwerpluiers, ondanks de energie die nodig is om wasbare luiers te wassen. Bij gebruik van wasbare luiers kun je 500 tot 700 euro besparen, inclusief waskosten in een luierperiode van 2 jaar. De besparing wordt nog groter wanneer je de luiers gebruikt voor een tweede of derde kindje (<http://babybum.nl/waarom-wasbare-luiers>).

Per jaar verbruikt een baby al 500 kilo afval alleen aan luiers. Dit is voor een gemiddeld gezin van vier

zónder baby's 400 kilo. Er valt heel veel te winnen als we dat aantal kilo's kunnen terugwinnen. Vóór het milieu, vóór lagere afvalstoffenheffing (er wordt immers minder afval opgehaald) en afvalkosten voor ouders.

Doel

Het doel is de gemeente Hengelo inzicht geven in het gebruik van wasbare luiers door gebruikerservaring op te doen via deze pilot. Daarnaast heeft de proef als doel mensen bewust te

maken van de hoeveelheid afval die ze produceren, zodat ze zich hier meer bewust van zijn en daar ook naar handelen.

Hoe

Als gemeente gebruiken we vaker testgroepen om ons afvalbeleid te verbeteren, zoals bij de eerdere groep Waste Watchers. Door ouders met kinderen die gewone luiers gebruiken aan te spreken een bepaalde periode de wasbare luiers te gebruiken en hun ervaringen met elkaar en de gemeente Hengelo te delen.

Opties

Er zijn verschillende mogelijkheden, afhankelijk van het te besteden budget en hoe de meeste informatie op te halen is. Afhankelijk van de vraag wát je precies wilt weten:

Opties:		+	+	+
Optie 1:	Een ouderpanel met kinderen die luiers dragen een luierpakket aanbieden	De ouders in ruil daarvoor een dagboek bijhouden	De ouders interviewen	De ouders houden ook een dagboek bij over afval
Optie 2:	Alle ouders van nieuwe baby's een wasbare luier geven	Met instructie	Alleen in een bepaalde maand (bv introductie of voor aanmeldende ouders)	
Optie 3:	Kortingsbon geven aan ouders van pasgeborene voor wasbare luier	Met instructie	Alleen in bepaalde maand	
Optie 4:	Zindelijkheidstraining			

Wij hebben besloten gebruikerservaring op te halen, zodat daarna bepaalt kan worden of wasbare luiers wel of niet gepromoot moeten worden.

Uitvoering

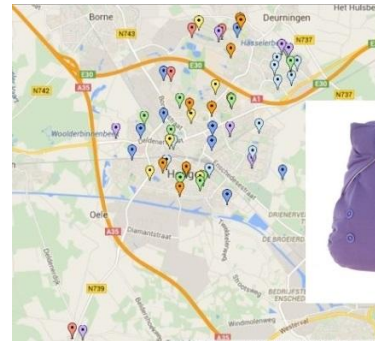
Met Kaatje Katoen uit Renkum is tot een overeenkomst gekomen voor deze proef. Zie daarvoor bijlage 1.

In het draaiboek is te lezen welke teksten zijn opgezet voor de aanvang van de proef onder 'informatie wasbare luierproef Hengelo'. Zoals mails, vragenlijsten, afwijsbrieven, brief voor geselecteerde groep, opzet startbijeenkomst en dergelijke.

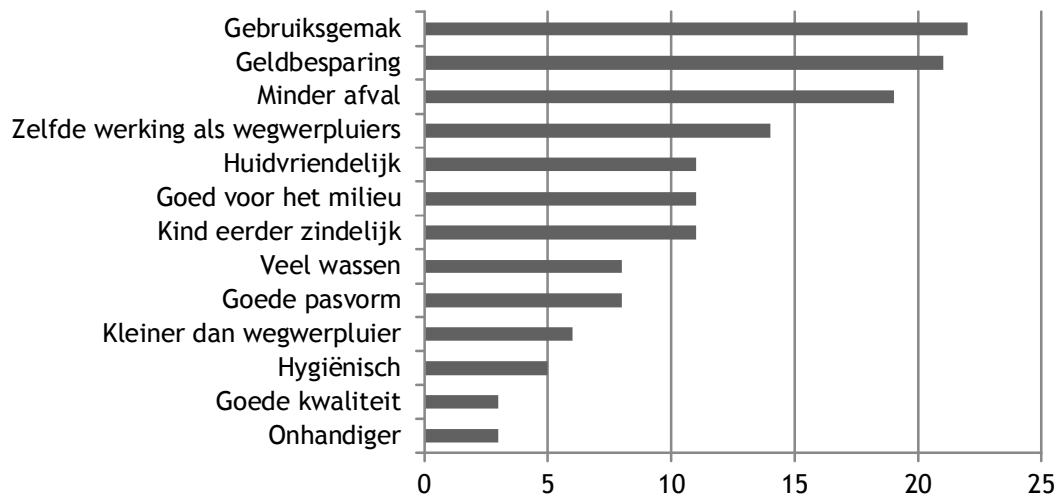
Voor de communicatie en om ervaringen uit te wisselen is een Facebookgroep opgezet. Hieraan namen de ouders deel, overig geïnteresseerden, de gemeente Hengelo en 6 deskundige van Kaatje Katoen. Daarnaast hebben de proefouders in totaal 3 vragenlijsten ingevuld over het gebruik en de ervaringen van de luiers.

Binnenhalen proefouders

Ouders in de gemeente Hengelo konden zich een week lang aanmelden. Hiervoor is een persbericht (zie bijlag 2 voor alle persberichten) opgezet dat door Tubantia, RTV Oost, RadioTVHengelo, Q-music en Radio 1 is opgemerkt. Na de aanmeldingsperiode hebben nog een stuk of 10 ouders zich willen aanmelden. Dat brengt het totaal op 158 aanmeldingen, waarvan 147 in de aanmeldperiode. Deze groep heeft een vragenlijst ontvangen, die 100 mensen volledig ingevuld hebben. Hieruit zijn 50 gezinnen op basis van adresspreiding geselecteerd.

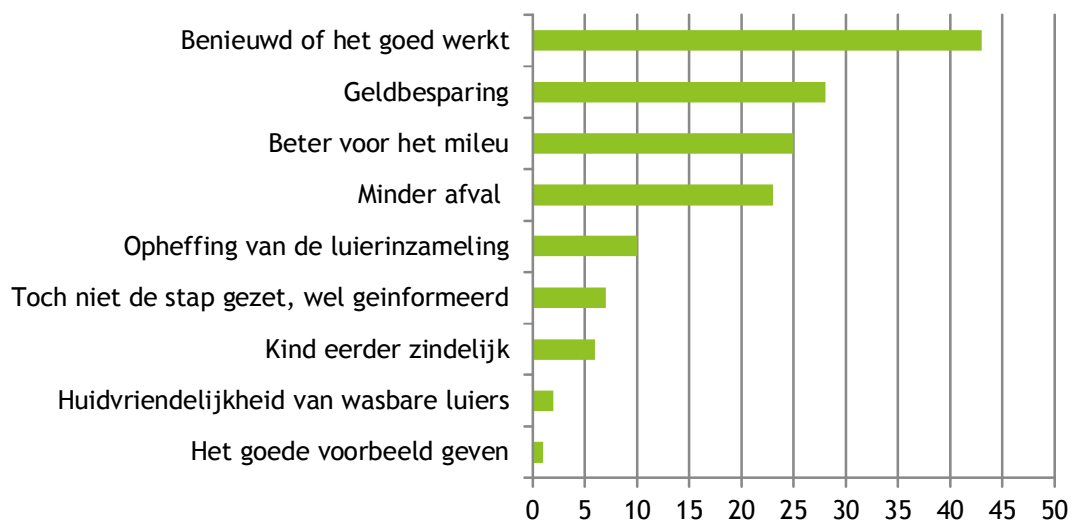

Wat verwacht je van wasbare luiers?

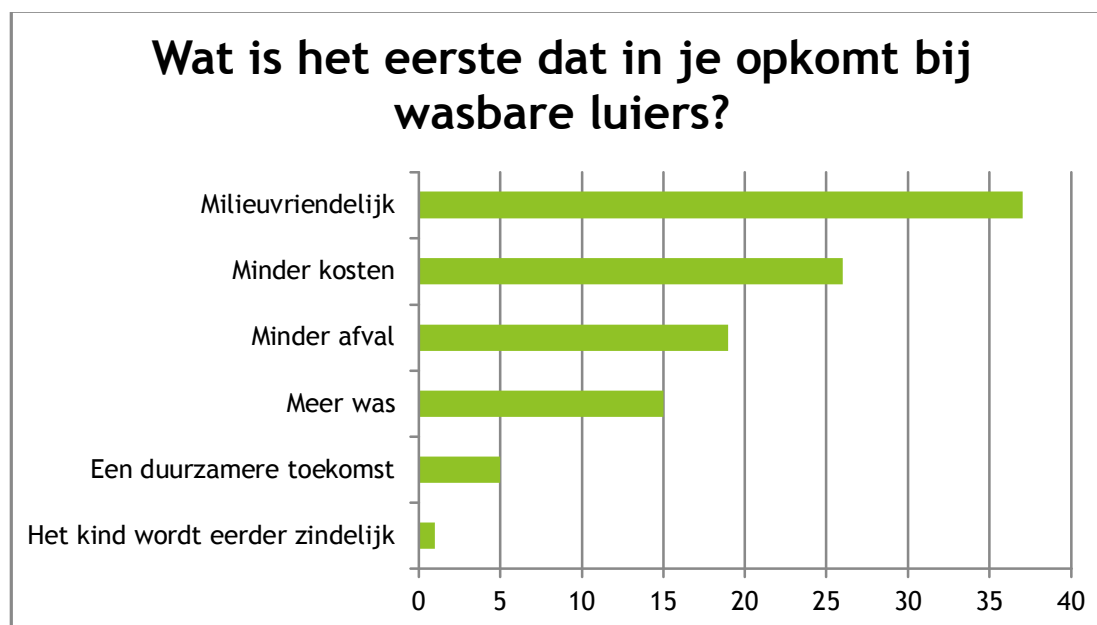

Hierboven is in de tabel te zien welke verwachtingen ouders hadden. Het totaal is niet gelijk aan het aantal respondenten, omdat ze meerdere opties konden aangeven.

Waarom wil je met de proef meedoen?

Wat opvalt, is de nieuwsgierigheid - zou het wel werken? Fijn dat zoveel ouders interesse hebben in deze proef. Let ook op geldbesparing, beter voor het milieu, en minder afval. Deze blijven naar voren komen gedurende de proef.

De associatie met wasbare luiers heeft in ieder geval al een milieuvriendelijk beeld. Ongeacht of ouders de luiers gebruiken, of dat ze precies weten hoe de luiers er uitzien, hebben ze wel de connectie met milieuvriendelijkheid. Hier staan weer het financiële plaatje en het afvalplaatje op de plaatsen erna.

We hebben de aanmelders ook gevraagd of en hoe ze afval scheiden. Hieronder is te zien dat de doelgroep 'ouders met kinderen in de luiertijd' zeer bewust zijn op afvalgebied.

Scheid jij je afval?

	Ja	Nee
Glas	96,94% 95	3,06% 3
Oud Papier	100,00% 98	0,00% 0
Textiel	93,88% 92	6,12% 6
Plastic verpakkingen	100,00% 98	0,00% 0
Blik	57,14% 56	42,86% 42
Drankenkartons vanaf 2015	86,73% 85	13,27% 13

Uit deze vragenlijst zijn 50 gezinnen geselecteerd, die vervolgens een mail hebben gekregen met felicitatie en de vraag om de avond van de eerste bijeenkomst 18 december vrij te houden. Op die avond werden de pakketten uitgedeeld en konden de ouders ruim voor de start van de proef op 1 januari de luiers drie keer voorwassen.

Naam van de proef

Ook is in de vragenlijst gevraagd of de ouders een leuke naam hadden voor de proef. Hieruit zijn zeer veel reacties naar voren gekomen. Intern hebben we een voorselectie gemaakt en die als poll voorgelegd aan de luiertesters. Daaruit zijn 2 winnaars naar voren gekomen.

Zodoende is de naam van de proef geworden: 'Diaper Challenge' met als ondertitel 'Was een luier, bespaar een hoop'. Van de testers, voor de testers.

The screenshot shows a Facebook poll interface. At the top, the poll title reads: "Beste ouders! Er zijn ontzettend leuke creatieve namen binnengekomen voor de groep. Wij hebben de voorselectie al gedaan, jullie mogen kiezen! Wat moet het worden? De naam zal gekoppeld worden aan Hengelo (of een vervoeging)". Below the title is a list of six options, each with a radio button and a vote count:

Option	Votes
Diaper Challenge	+26
Was een luier, bespaar een hoop	+25
Bilproof	+3
De Bileuproef	+2
Operatie Wasbaar	+1
100 dagen wasbare luiers	

Below the poll, there is a section for reactions and comments. It starts with "Vind ik leuk · Reageren · Delen" and shows a thumbs-up icon with the text "Stephanie Lok en 10 anderen vinden dit leuk." Below this are several comments from users, each with a profile picture, name, and timestamp:

- Tinus Leferink** Heb gestemd!!
12 december om 14:45 · Vind ik leuk
- Marjolein Benistant** er zijn 6 namen he! Wel klikken op "Nog 3"
12 december om 14:49 · Bewerkt · Vind ik leuk · 1
- Roosmarijn Pezie** Heb ook gestemd 😊
12 december om 14:57 · Vind ik leuk
- Franc Talsma** Ik mis er 1: De Hengelose Luiertesters
12 december om 15:06 · Vind ik leuk · 2
- Jeffrey Scholten** Leuke namen!
12 december om 15:12 · Vind ik niet meer leuk · 2
- Saskia de Boer** Was een luier, bespaar een hoop! Fantastisch 😊
12 december om 15:37 · Vind ik niet meer leuk · 2
- Karina Hoekerswever** Is het dan niet eigenlijk "was een luier, bespaar een Hengelose hoop"?
12 december om 16:17 · Vind ik leuk

At the bottom of the poll, there is a text input field labeled "Schrijf een reactie..." with a camera icon and a smiley face icon. Below the input field, it says "Gevraagd door" followed by "Marjolein Benistant" and "Hengelose Luiertesters". On the right side of this section, it says "57 stemmen".

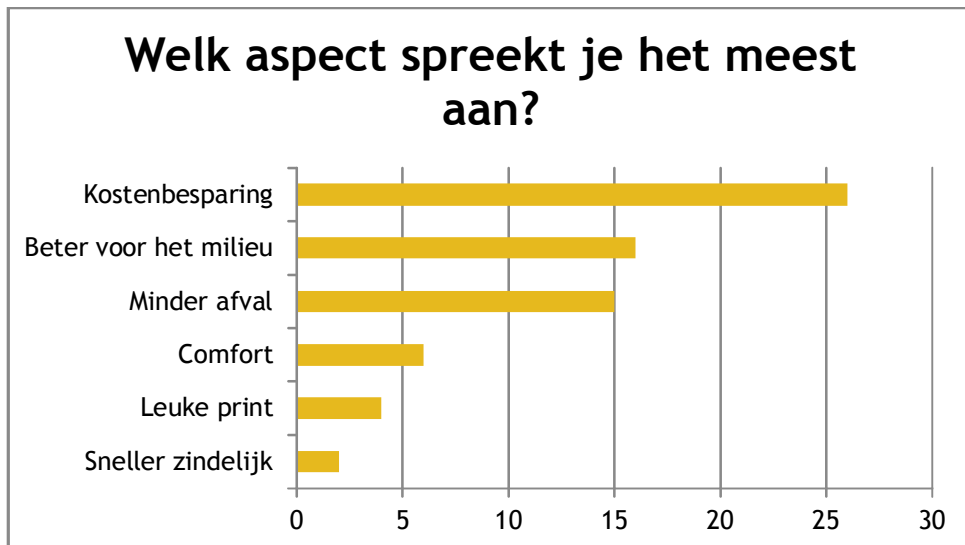
Tijdens de proef

Vlak voor de start van de proef is de eerste vragenlijst gestuurd, met als doel in te gaan op de verwachtingen van de ouders. Resultaten zijn als volgt:

Achteraf gezien was er voldoende ruimte voor de ouders om te wassen tot de start van de proef. Een effect waar wij echter geen rekening mee hielden is dat enkele ouders de avond na de bijeenkomst al direct gestart zijn met wassen. Een stuk of 10 ouders hebben de luiers direct in gebruik genomen. We hadden afgesproken dat Kaatje Katoen op 1 januari klaar zouden zitten met een team om alle vragen te beantwoorden. Dit is naar voren geschoven doordat ouders 2 weken eerder de luiers al kregen. De werkdruk liep toen hoog op in de kerstvakantie. Dat blijkt ook uit wat de ouders aangaven: 36 Ouders zijn al eerder begonnen dan 1 januari. Ondanks dat dit niet volgens planning verliep, is dit goed door Kaatje Katoen opgevangen.

Opvallend is dat bijna 25% van de proefouders al eens een nieuwe wasbare luier in handen heeft gehad. Van deze 11 ouders geeft 6 aan dat de aanschaf te duur was, 5 ouders denken dat het de hydrofiel luiers 'van vroeger' betekent, 3 heeft ze ooit al eens gebruikt (al dan niet hydrofiel) en 1 ouder gaf aan geen echt voorbeeld te hebben, zodat er niet tot koop is overgegaan.

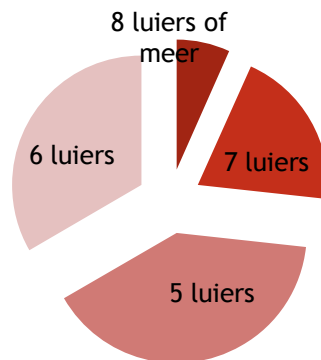
Ouders geven wederom aan dat kostenbesparing, milieu en minder afval het belangrijkste aspecten zijn.

Ze verwachten tegen lekkage, veel was en onhandigheid in het gebruik aan te lopen.

Ook is gevraagd hoeveel luiers ouders nu gemiddeld per dag gebruiken. Twee derde van de ouders geeft aan dat ze 5 a 6 luiers op een dag gebruiken. Dit is interessante informatie om later uit te rekenen hoeveel luiers er tijdens de proef bespaard zijn. Opgeteld gebruiken de proefouders nu 313 luiers per dag in 50 gezinnen.

Hoeveel wegwerpluiers gaan er per dag door?

Dit aantal luiers per dag levert de volgende hoeveelheid vuilniszakken op per week: meer dan de helft van de ouders hebben 1 volle vuilniszak¹. Dat is zonder de rest van het huishoudelijk afval.

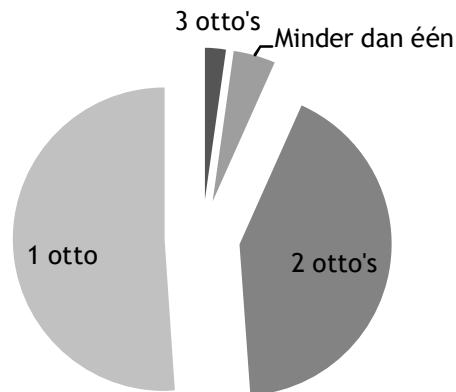
Hoeveel vuilniszakken luieraafval per week?

Inclusief restafval leidt dat tot het volgende aantal restafval, uitgedrukt in containers. Er is helaas niet duidelijk genoeg gevraagd of dit een 140 dan wel 240 liter container betreft. Het kan dus zijn dat ouders met een 240 liter container deze 1 keer per maand aan straat zetten, en ouders met een 140 liter container deze 2 keer per maand aan straat zetten. Dat kan nu niet met zekerheid gezegd worden. Wel duidelijk is dat er nog steeds veel restafval wordt weggegooid per maand. Wel is het fijn om te zien dat er 2 ouders zijn die minder dan 1 container per maand aan de straat zetten.

¹ Een vuilniszak is 60 liter, omdat de vragenlijst is gesloten voor 1 januari 2015 en de containergrootte toen nog 60 liter was. Per 1 januari is deze verkleind naar 30 liter.

Hoeveel gevulde containers restafval per maand?

Tussenbijeenkomst 21 januari

Begin januari bleek dat er sneller behoefte was aan een extra bijeenkomst dan na 6 weken. 6 weken zelf proberen met hulp via Facebook en telefoon van Kaatje Katoen bleek iets te optimistisch. Veel ouders zaten met onzekerheid die bleef, ook na een telefoongesprek. De bijeenkomst vond daarom na 3 weken plaats op woensdagavond 21 januari. Kindjes mochten ook mee zodat Marion (consulent uit Enschede van Kaatje Katoen) met de ouders mee kon kijken. Dit heeft veel nieuwe energie gegeven en ouders zijn vol enthousiasme weer aan de slag gegaan. Opmerkingen die uit de avond naar voren kwamen zijn:

‘de Binky zit zo laag’

‘dat mag, het is een laag model’

‘de luier kiert bij de liezen of de beentjes’

‘goed de inlegger erin vouwen’

‘de luier houdt het niet langer dan 3 uur’
lekken’

‘dat klopt, 3 uur is echt de max en dan gaat hij

‘2 delig luiersysteem (Bamboozle) werkt echt prima, we besteden liever iets meer tijd aan 2 luiers omdoen (luier en overbroekje), dan dat we de Binky gebruiken en alles inclusief bedje moeten verschonen’

‘we hebben geprobeerd met wassen, spelen, inlegger, geen inlegger, maar alleen een mother ease overbroekje werkt’

‘de Bamboozle neemt veel meer vocht op en houdt ook langer dan de Binky’

Verschillende ouders hergebruiken het losse inlegvel tot 3 keer toe. Want als er alleen urine in zit, kan deze met de luiers de wasmachine in. Na 3 keer wassen is het materiaal niet meer te gebruiken.

Wanneer had je het onder de knie?

17 Ouders laten weten dat ze na 2 tot 3 weken hun draai volledig hebben gevonden. Dat is 63% van de testers. 22% had het onder de knie na 1 week. Hieruit blijkt dat bij ouders die blijven proberen én hulp vragen wanneer nodig door te melden waar zij tegenaanlopen zodat ze geholpen kunnen worden het binnen een maand lukt.

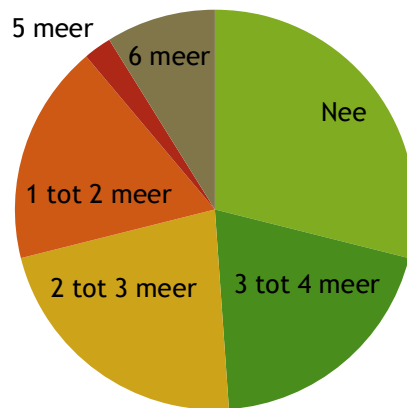
Bij een paar ouders is het niet gelukt. De alles-in-één-luier vraagt om meer oplettendheid bij het omdoen, soms was de luier qua pasvorm niet optimaal. Sommige ouders hebben er problemen mee dat ze de Binky vaker moeten verschonen (ten opzichte van wegwerpluiers) en melden dit ook in de Facebookgroep. Als je naar het gemiddelde kijkt verschoont 29% niet vaker of juist minder dan bij wegwerp.

Ook zijn enkele ouders na een week proberen afgehaakt. 3 Hebben helemaal geen contact gehad of gezocht via Facebook en Kaatje Katoen en hebben de moed opgegeven.

Daartegenover staan gezinnen waarbij lekkage een probleem blijft maar die het ondanks het lekken blijven proberen. Hieruit komt naar voren dat er verschillende redenen zijn voor ouders om met de proef door te gaan.

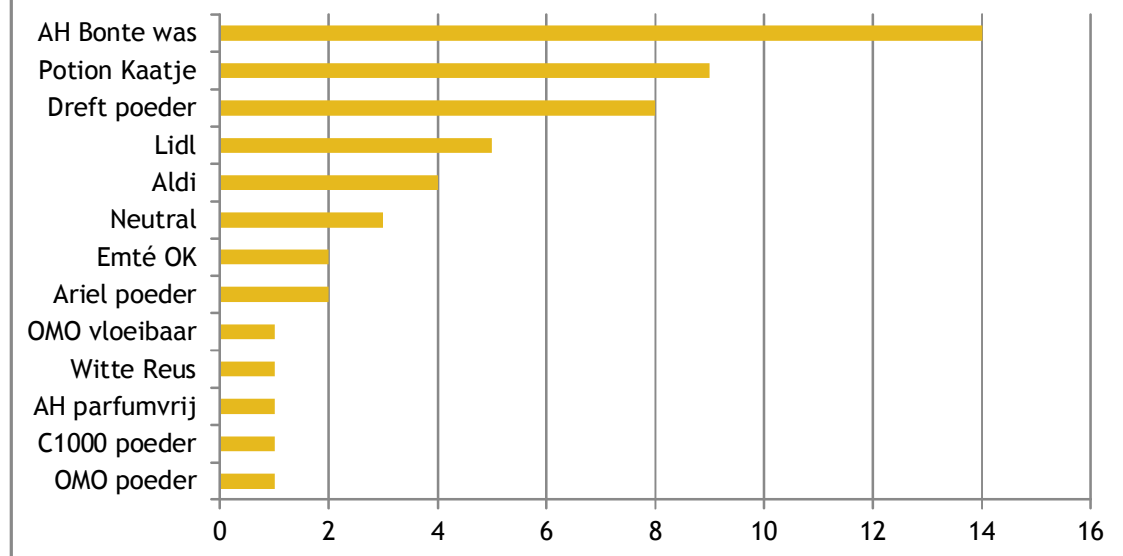
Naast pasvorm is mindset een belangrijk onderwerp. Wat enkele ouders veel was vinden, vindt een andere ouder geen probleem. Datzelfde geldt voor verschonen en tijd besteden aan luiers.

Moet je nu vaker verschonen dan met wegwerpluiers?

Het 'Potion' wasmiddel is in trek voor de was, maar ouders geven aan dat dit een prijzige investering is. Achteraf blijkt dat dit wasmiddel erg zuinig is in gebruik, dus dan valt het weer mee. Andere ouders hebben voornamelijk bonte was gebruikt van AH eigen merk. Dat bevalt prima. Slechts 3 ouders geven aan vlekken te hebben die er niet uit gaan. Kaatje Katoen zegt dat ze met drogen in de zon verdwijnen, maar daar is het weer nog niet voor geweest in de afgelopen periode.

Welk wasmiddel gebruik je?

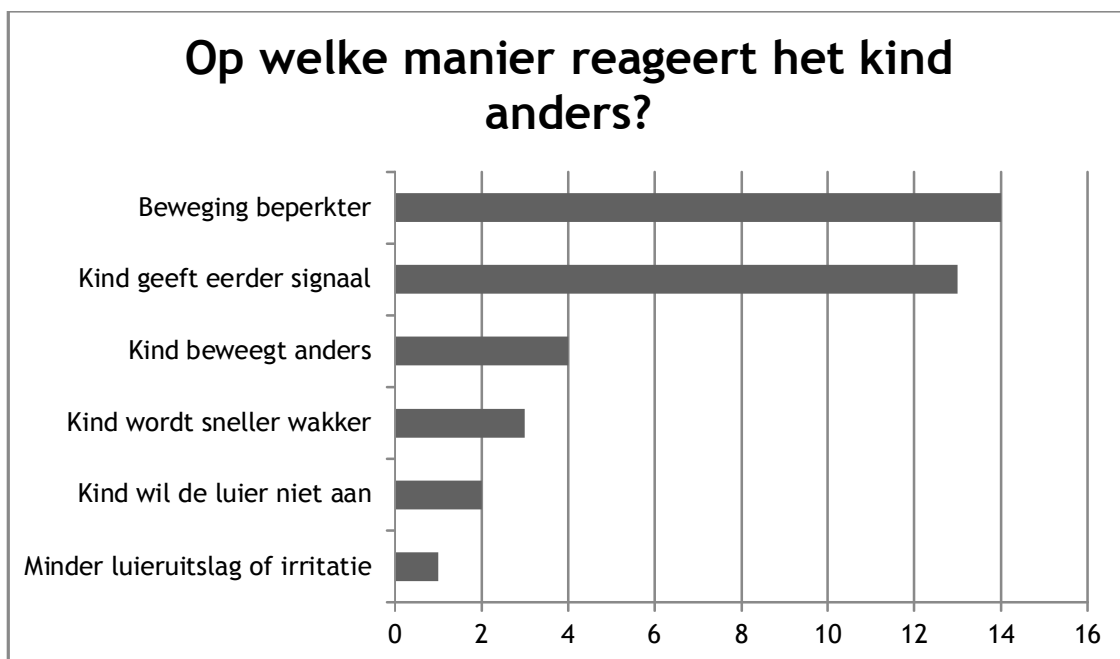

Tweede bijeenkomst 11 februari

Opzet was met kinderen, zodat er een fotomoment plaats kon vinden. Daarnaast was er ruimte om vragen te stellen over de proef of over de luiers, Kaatje Katoen was hiervoor aanwezig. De Dondersteen was met speelgoed voor de kinderen aanwezig.

Resultaten tweede vragenlijst

De vragen uit de vragenlijst zijn mede opgesteld uit reacties van proefouders op de Facebooksite of uit mailwisselingen.

In de tweede vragenlijst is gevraagd of de kinderen last hadden van uitslag, vergeleken met het gebruik van wegwerpluiers. 14 mensen reageerden hier positief op, en gaven aan dat ze het meest last hadden van rode strepen. Het is met wasbare luiers wennen hoe strak de luiers moeten. Eén ouder heeft

aangegeven dat het kind minder uitslag had.

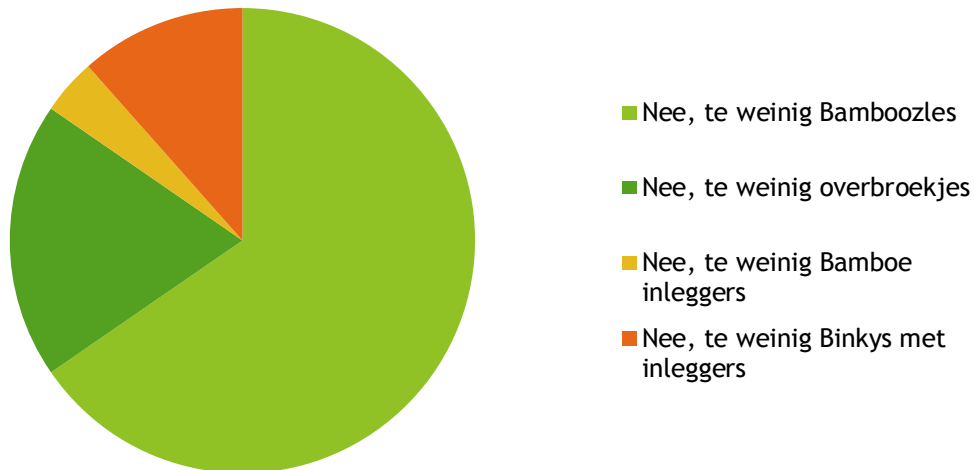
We zijn als gemeente geïnteresseerd hoe vaak de luiers nu daadwerkelijk gebruikt worden. 5% van de ouders gebruikt de wasbare luiers fulltime. Dat is dus altijd. De meeste ouders geven aan weleens een wegwerpluier te gebruiken. Dat varieert van 1 keer per maand tot meerdere keren per dag. Op de vraag waarom ze die gebruiken reageren ouders als volgt:

Met name 'buiten de deur' gebruiken proefouders een wegwerpluier. Er is ook 5 keer genoemd dat het kinderdagverblijf of gastouder niet met wasbare luiers wil werken, en de ouders dan verplicht zijn wegwerp te gebruiken. In de 3^e vragenlijst is hier op ingegaan, omdat we graag zicht wilden hebben op de hoeveelheid wegwerpluiers en of ouders de keuze voor wegwerp zelf hebben gemaakt.

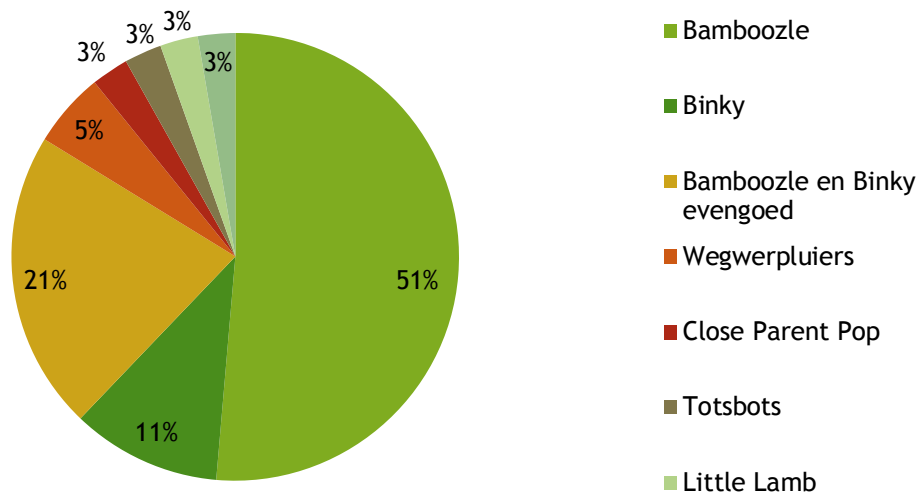
De reden om wegwerp te gebruiken had niets te maken met het aantal luiers. 76% geeft aan genoeg luiers in huis te hebben. 24 is dus een goed aantal. Omdat de ouders een voorkeur hadden voor de luier die er het minst in zat (de Bamboozle luier, zie grafiek hierna, waar er 4 tot 8 van in het pakket zaten), geven ouders het vaakst aan dat de Bamboozle te weinig in het pakket zaten. Overbroekjes wassen de meeste ouders direct mee met de natte luier, als het overbroekje nat is geworden. Omdat er daar 2 van inzaten vinden ze dat er te weinig van in het pakket zitten.

Had je voldoende wasbare luiers in huis?

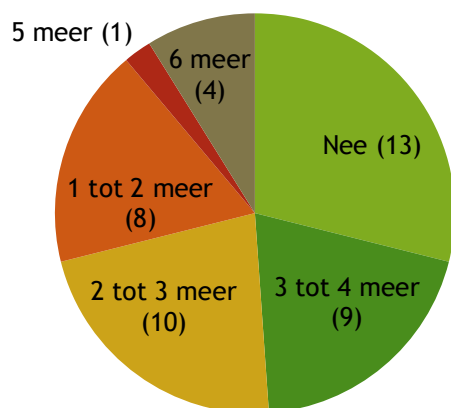
Of het aantal luiers in het pakket voldoende is kan ook samenhangen met ouders die veel lekkage ervaren, of die boven aangaven veel meer dan bij wegwerp te verschonen. Dan gaan er op een dag meer dan gemiddeld luiers doorheen.

1. Welke luier heeft jouw voorkeur?

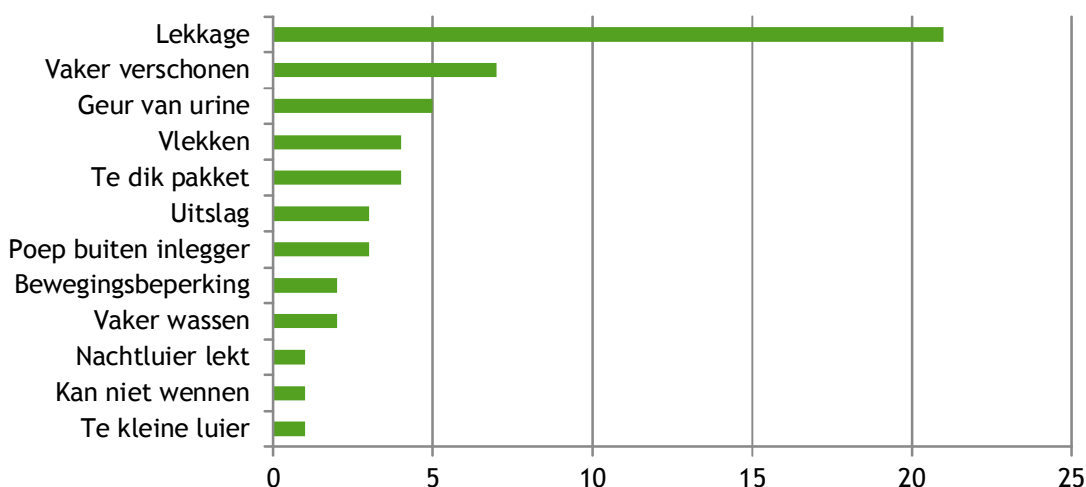
De Bamboozle, een tweeledige luier, is favoriet bij 51% van ouders. Hij lekt niet, kan langer gedragen worden dan de Binky (all-in one systeem). 21% maakt de luier niet uit, beiden werken even goed. 11% geeft de voorkeur aan de Binky luier. 12% van de ouders is op zoek gegaan naar een ander type wasbare luier en 5% blijft de voorkeur geven aan wegwerpluiers.

Moet je nu vaker verschonen dan met wegwerpluiers?

Ouders konden onbeperkt opmerkingen aandragen om een zo breed mogelijk beeld te krijgen van de antwoorden. Zoals in onderstaande grafiek te zien is geven 7 personen vaker verschonen aan als vervelend. 21 keer is gemeld dat lekkage het probleem is, náást andere opmerkingen. Kaatje Katoen geeft aan dat de Binky luier bij 9 ouders geen optimale pasvorm had. 4 hiervan zijn de luier blijvend gaan combineren met dunnere bamboe inlegger. Ook is bij Kaatje Katoen aangegeven dat vaker wassen, tips voor het omdoen van de luier, een andere inlegger en het anders invouwen van de luier hebben geholpen.

Ervaar je problemen met de wasbare luiers?

Problemen met de luier komen overeen met alle aspecten van het wasbaar luieren. Op pag. 27 en pag. 28 (conclusie) worden problemen met de Binky iets meer toegelicht.

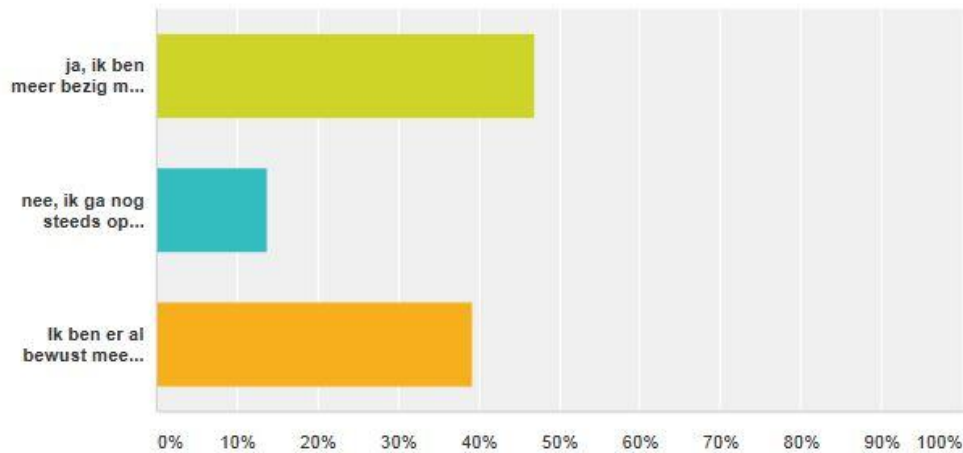

Er zijn ook positieve geluiden te horen: minder afval, minder geld uitgeven aan luiers en goed voor het milieu.

Heeft de proef je aan het denken gezet over afvalvermindering?

Beantwoord: 51 Overgeslagen: 0

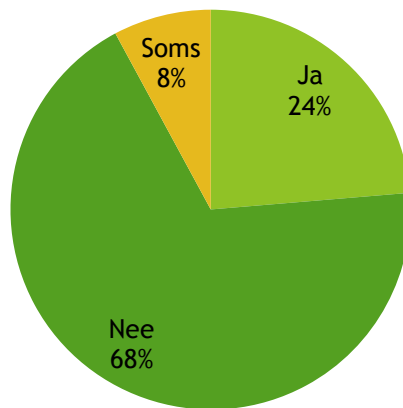

Antwoordkeuzen	Reacties
ja, ik ben meer bezig met afval scheiden dan vorig jaar	47,06% 24
nee, ik ga nog steeds op dezelfde manier om met mijn afval	13,73% 7
Ik ben er al bewust mee bezig - meer scheiden kan niet	39,22% 20
Totaal	51

Bijna de helft van de ouders (47%) is meer bezig met afval scheiden dan vorig jaar. Omdat de proef is gestart op 1 januari, kun je stellen dat de proef positieve invloed heeft gehad bij het bewust worden over afval.

Naast het milieuaspect dat bij veel ouders een belangrijk onderdeel is, heeft het ook ingespeeld op andere gebieden waar afval een rol speelt. Niet alleen zijn proefpersonen meer bewust geworden van de hoeveelheid afval die luiers met zich meebrengen, ze zijn ook verder gaan kijken naar hoe ze afval minder kunnen maken. Een verrassende uitkomst was de vraag op Facebook over wasbare billendoekjes. Verschillende ouders vroegen zich af of die ook niet wasbaar konden en zijn ze zelf gaan maken of kopen. Een kwart van de testers is deze gaan gebruiken.

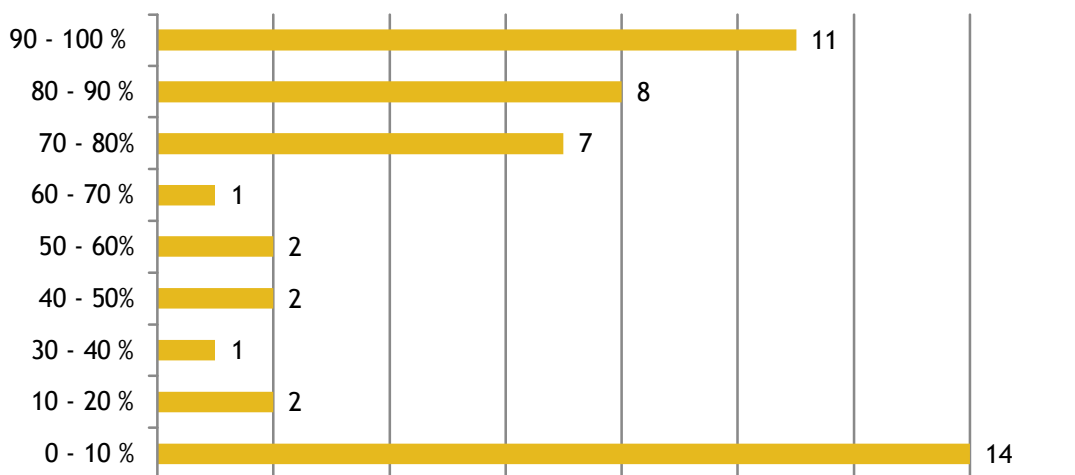
3. Ben je van billendoekjes overgestapt naar wasbare doekjes?

Resultaten derde vragenlijst

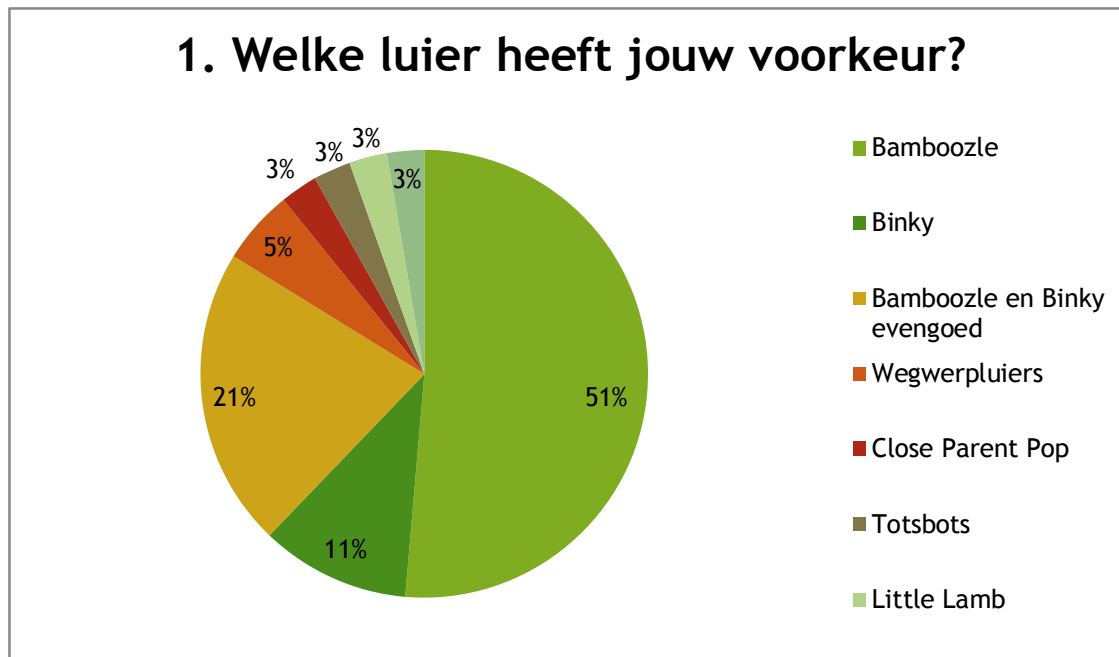
De belangrijkste vraag aan het eind van de proef is welke ouders wasbaar blijven luieren. Interessant is om te weten waarom ze niet doorgaan, en waarom ze wél doorgaan.

7. Hoeveel procent van de luiers die jouw kind draagt zijn wasbaar?

67% vindt wasbare luiers een goed alternatief voor wegwerpluiers. 14% van de ouders gaat fulltime door. 53% gaat parttime door, en 33% van de ouders is gestopt met wasbare luiers. Bij de tweede vragenlijst was het percentage ouders dat fulltime wasbaar gebruikte 5%. Dat is flink lager dan wat

blijkt uit de derde vragenlijst, waarin naar voren komt dat 14% doorgaat met fulltime wasbaar luieren. Verschillende ouders hebben, omdat ouders bij ziekte van hun kind bijna allemaal wegwerp gebruiken. Als de kindjes doorkomende tandjes hebben, heeft dat invloed op de ontlasting. Dit is slechts tijdelijk. ook is 12% tijdens de proef op zoek gegaan naar een ander model of merk wasbare luier. Dat is de reden dat het aantal ouders dat fulltime doorgaat met wasbare luiers op het eind van de proef hoger uitvalt dan tijdens de proef.

De Bamboozle is een tweeledige luier, en favoriet bij 51%. Hij lekt niet, kan lang om. 11% van de ouders geven aan de voorkeur te geven aan de Binky. De Bamboozle geeft in enkele gevallen problemen met langer doorslapen omdat het wakker wordt van de natte luier. Slechts één kindje krijgt er hardnekkige uitslag van.

In de groep van mensen die doorgaan met wasbare luiers gebruiken, gebruikt meer dan de helft (57%) minimaal 75% van de tijd wasbare luiers. Redenen die ouders hiervoor geven zijn:

Ik ga fulltime door (dag, nacht en buiten de deur), omdat:

- Ja ik ga hier fulltime mee door, omdat het me goed bevalt ze zijn superbetrouwbaar en het geeft gewoon een goed gevoel om ons steentje te kunnen bijdragen.
- wij zitten tussen fulltime en parttime in omdat ons kindje op **KDV** een wegwerp omkrijgt en wij bij familie bezoek nog wegwerp gebruiken
- Ja, alleen heel soms **KDV** soms niet.
- We de smaak goed te pakken hebben. Ons kindje doet het prima en lijkt er absoluut geen last van te hebben. Het is even wennen maar wij willen niet meer zonder wasbaar.
- we overtuigd zijn. We zien op dit moment geen nadelen van deze luiers, het extra werk van het wassen is al zo opgenomen in de routine... geen probleem.
- het me uitstekend bevalt, ik ga alleen met de bamboozles verder die zijn heel betrouwbaar wat lekken betreft.

Ik ga parttime door, omdat:

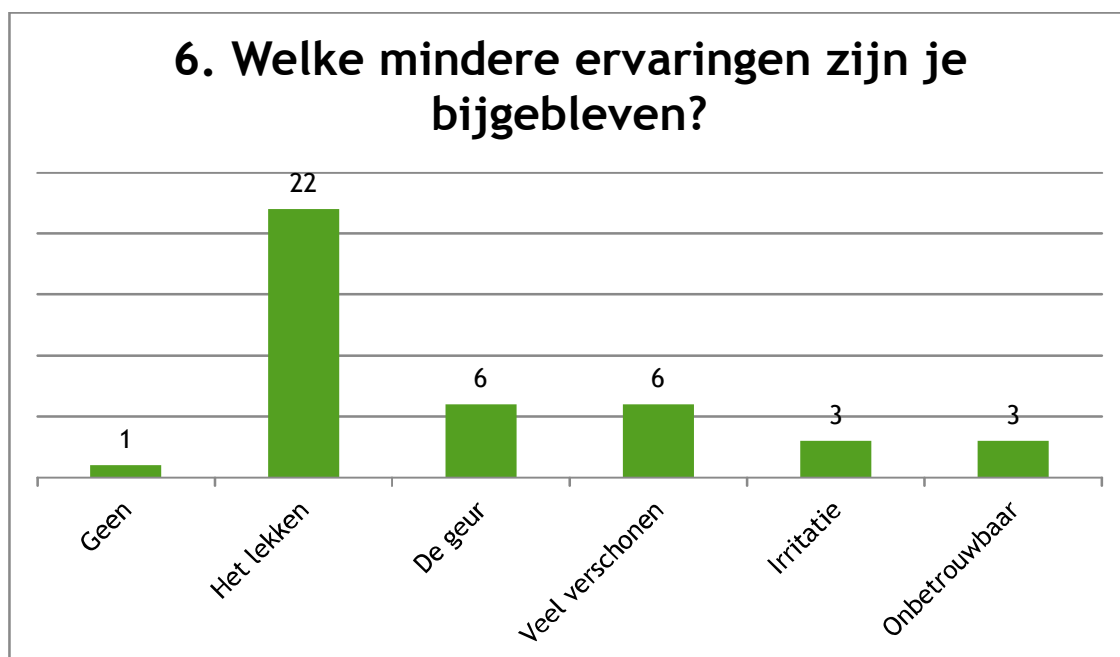
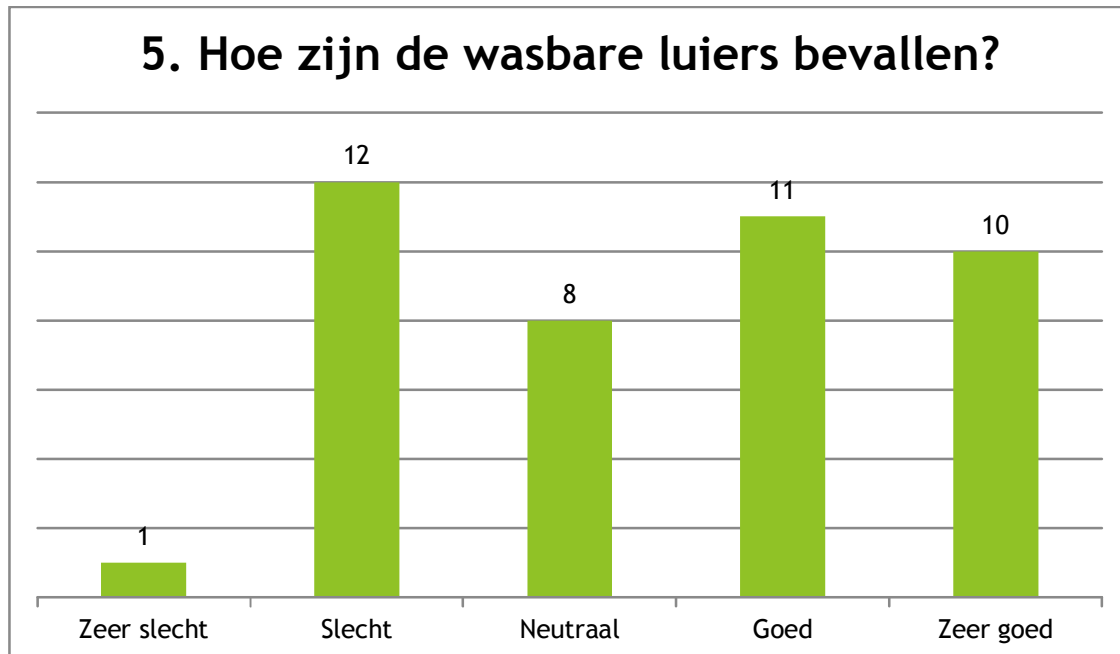
- het veel werk is en niet altijd uitkomt
- We zullen zoveel mogelijk de wasbare luiers gebruiken. Echter, wanneer we wat meer zekerheid willen dat ons kindje niet door gaat lekken (bv middagje stad) zullen we waarschijnlijk wel af en toe een wegwerp luier gebruiken.
- Ja, behalve met vakanties en **KDV**, dus bijna fulltime
- het toch regelmatig blijft lekken en de bamboozles erg strak zitten door het overbroekje. dan dus wegwerp net als bij het langer weggaan of slapen overdag
- wasbaar niet betrouwbaar genoeg is
- Ik ze wel gebruik, mijn vriend niet
- ik de luiers niet vertrouwd voor de nachten, daarvoor gebruiken we wegwerp zodat we niet het complete beddengoed, pyjama en slaapzak hoeven te wassen bij lekken. Daarnaast is het in de praktijk voor een hele dag weg toch wel heel prettig om wegwerpluiers te gebruiken en deze ter plekke achter te laten. Ik denk dat het inde zomer zelfs nog prettiger wordt om geen vieze luiers de hele dag mee te hoeven sjouwen.
- misschien, maar wil dan nog langer meedoen met de proef en niet gelijk overgaan op aanschaf.
- De combinatie van wasbaar en wegwerp mij denk ik beter bevalt. Zeker als je een dag weg gaat bijvoorbeeld. Het is wel een heel pak om mee te nemen, naast de vele andere benodigdheden.
- Ik niet in m'n eentje alle luiers wil verschonen. Overdag krijgen ze wasbaar aan verder niet
- Ik ga voor 95% door. Enkel wanneer we lange afstanden met het ov afleggen zal ik wegwerp gebruiken omdat ik niet weet waar ik de vuile was moet laten.
- ja ik ga door met de wasbare luiers, alleen bij het weggaan denk nog niet en bij de ene **oma** daar gebruik ik nog wegwerp
- Het me erg goed bevalt, maar 's nachts dus op wegwerp. Verder denk ik iets vaker wegwerp als we dagje op pad gaan enzo omdat wegwerp gewoon langer om kan blijven.
- voor de nacht terug naar pampers ivm geur
- Het **KDV** gebruikt wegwerp en ik vind het bij een uitstapje (van een paar uur) nog wat gemakkelijker in een wegwerp.
- Ja, het **KDV** ziet het helaas nog niet zitten.
- Ik gebruik ze voornamelijk thuis, omdat ik toch nog bang ben voor lekkage buitenshuis
- De dagen dat mijn kind naar het **KDV** gaat moet hij wegwerp aan. Verder gebruik ik zoveel mogelijk wasbaar
- omdat het nog niet helemaal werkt ons kindje heeft haar billen steeds helemaal kapot. we hopen dat fleecelineggers daartegen werken dat is ook de reden dat we nu even helemaal op wegwerp zitten omdat we zoveel zelf smeren
- bij dagje weg wegwerp of wasbaar. 1 dag per week **gastouder** zij wil helaas niet meewerken met wasbaar.
- Nee. In de draagzak wegwerp, bij **oma** en **KDV** wegwerp. Dat deden we tijdens de test ook
- ik gewoon weg wil gaan en dan niet 2 keer een andere outfit aan moet doen bij zoonlief

ik ga niet door omdat:

- rode uitslag
- ik de luiers niet fijn vind en mijn zoontje ook niet
- Ik het lekken te erg vind, de geur te heftig en het pakket te dik
- teveel nadelen tegenover de voordelen
- Er niet op kunnen vertrouwen en het niet bij ons past omdat wij het als teveel gedoe ervaren.
- ik de wasbare luiers voor mijn dochter (ze zit tegen zindelijkheid aan en plas daardoor met dermate grote plassen, dat de luiers het keer op keer niet volhielden) Ik heb geen 2e extra inleggers gebruikt, dan vond ik het zo'n dikke luier worden, dat ik al haar jeans moest vervangen voor 4 maten groter
- er te veel nadelen zijn.
- het huidige pakket niet aansluit bij onze dochter en een nieuw pakket aanschaffen op dit moment te duur is.
- het niet beviel, het hele huishouden om de luiers heen draaide
- Wij hadden graag door gewild, maar ons maat is er niet die onze zoon draagt. Wij hadden graag door gegaan.
- Ik het zielig vind
- Ik de nadelen groter vind dan de voordelen. Daarnaast vind ik het niet passen in onze levensstijl nu. Met twee drukke banen.
- Geen goede ervaringen.

- Te veel werk
- We toch voor het gemak en comfort van wegwerpluiers kiezen
- Het niet bij ons past, we houden van gemak, droge niet ruikende billen. Zijn we erg verwend geworden na jarenlang wegwerp te hebben gebruikt! Bij een 1e kind zonder luier ervaring was het misschien anders geweest

8 keer is genoemd dat het kinderdagverblijf (KDV), gastouder en of oppas oma of opa niet wil meewerken met wasbare luiers. De ouders die wel voor wasbaar kiezen moeten zo nog steeds wegwerp gebruiken.

Op Facebook kwam ook de opmerking voorbij dat één van de ouders de luiers minder of niet gebruikt. Dit hebben we ook in de derde vragenlijst gevraagd.

In 0% van de gevallen gebruikt de man de luiers meer dan de vrouw. Uit verschillende reacties en opmerkingen tijdens de test komt naar voren dat het belangrijk is dat ouders beide achter het gebruik van de luier staan. In de meeste gevallen gebruiken de vader de luiers niet omdat ze fulltime werken (6 keer genoemd), maar ook omdat ze 'er geen zin in hebben' of 'het niet lukt' (allebei 6 keer genoemd). In de opmerkingen die hierboven staat geven moeders ook aan dat dit een reden is om wasbaar niet te gebruiken.

	1 - helemaal niet mee eens	2	3	4	5	6	7 - helemaal mee eens	Gewogen gemiddelde
Ik ben enthousiast over wasbare luiers	6,38% 3	8,51% 4	17,02% 8	8,51% 4	10,64% 5	23,40% 11	25,53% 12	4,81
Ik zou vrienden/ familie adviseren om wasbare luiers te gebruiken	6,38% 3	10,64% 5	12,77% 6	8,51% 4	19,15% 9	31,91% 15	10,64% 5	4,62
Ik zou kennissen aanraden om wasbare luiers te proberen	6,38% 3	12,77% 6	4,26% 2	8,51% 4	21,28% 10	34,04% 16	12,77% 6	4,79
Ik zou wasbare luiers combineren met wegwerpluiers	8,51% 4	12,77% 6	14,89% 7	10,64% 5	12,77% 6	12,77% 6	27,66% 13	4,55
Ik vind het heel belangrijk dat ik erop kan vertrouwen dat de luier niet doorlekt	2,13% 1	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	10,64% 5	31,91% 15	55,32% 26	6,34
Bij wasbare luiers moeten beide ouders dit willen	0,00% 0	0,00% 0	17,02% 8	12,77% 6	10,64% 5	12,77% 6	46,81% 22	5,60
Afval scheiden is belangrijk	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	17,02% 8	23,40% 11	59,57% 28	6,43
Ik ben me door deze proef meer bewust geworden dat recyclen en duurzaamheid belangrijk zijn	2,13% 1	10,64% 5	6,38% 3	10,64% 5	14,89% 7	27,66% 13	27,66% 13	5,19
Kosten besparen met het gebruik van wasbare luiers vind ik een voordeel	2,13% 1	2,13% 1	0,00% 0	2,13% 1	17,02% 8	34,04% 16	42,55% 20	6,02
Dat ik meer moet wassen, vind ik vervelend	12,77% 6	25,53% 12	8,51% 4	10,64% 5	19,15% 9	4,26% 2	19,15% 9	3,87
Ik heb er moeite mee om te zien hoe mijn kindje zich beweegt in een wasbare luier	31,91% 15	14,89% 7	10,64% 5	8,51% 4	6,38% 3	10,64% 5	17,02% 8	3,43
In mijn omgeving (straat/familie/vrienden) is het beeld over wasbare luiers door mijn deelname positief veranderd	11,11% 5	8,89% 4	20,00% 9	20,00% 9	20,00% 9	20,00% 9	0,00% 0	3,89

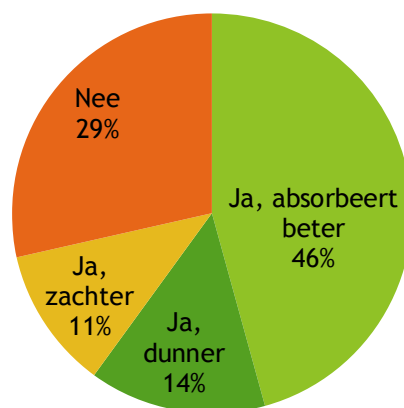
En de was zelf? Niet iedereen vindt het vervelend (22 personen), maar 21 wel. 5 zijn er neutraal over. Het is precies verdeeld. Dit kan te maken hebben met dat ouders die thuis zijn wassen minder vaak een probleem vinden dan waar stellen allebei werken.

Wat voor bijna iedereen geldt: je moet opstarten met katoen, het is slechts 4 mensen gelukt om zonder hulp aan het wasbaar te gaan. Begeleiding is dus noodzakelijk. (3) Proefouders die geen contact

hebben gezocht met Kaatje Katoen of via de Facebook actief zijn geweest, maar zelf hebben geprobeerd om de luiers te proberen zijn na een week gestopt.

Bij iedereen is betrouwbaarheid van de luier een belangrijk punt. De Binky wordt gezien als een onbetrouwbare luier, omdat deze vaak en veel lekt. Bij 9 ouders leidde dit tot een probleem. 4 ouders hebben dit met hulp van Kaatje Katoen weten op te lossen. In enkele gevallen lag het aan het niet goed omdoen van de luier, maar in de meeste gevallen omdat de luier niet blijft aansluiten als er extra inleggers in de luier worden gevoegd. Er zijn echter positieve resultaten met de bamboe inlegger voor de Binky luier, deze zijn veel dunner maar absorberen meer. De luier sluit dan wel goed aan en absorbeert genoeg. Dit is echter pas halverwege de proef getest, maar met positieve resultaten.

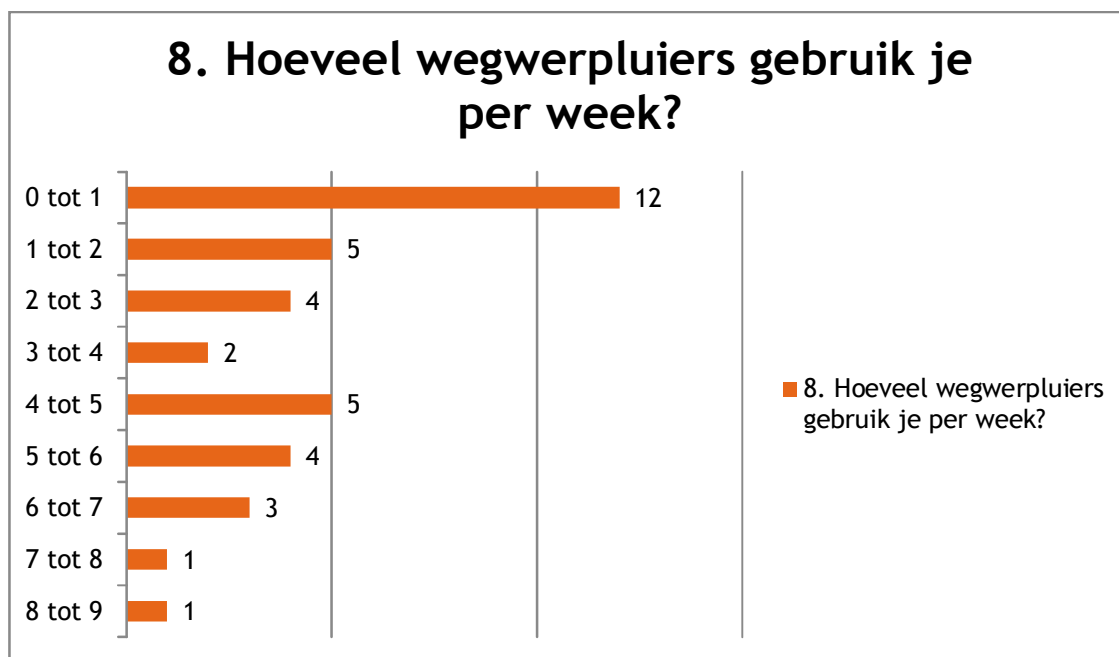
Gebruik je bamboe inleggers voor de Binky?

Aantal bespaarde wegwerpluiers

Aan de hand van het aantal luiers dat ouders voor de test gebruikten, is een berekening gemaakt over het aantal luiers dat de 50 gezinnen met de 50 kinderen per dag gebruikten. 313 wegwerpluiers.

Aan de hand van het aantal wegwerpluiers dat de 50 ouders nu nog gebruiken aan het eind van de proef, is een berekening gemaakt hoeveel luiers de ouders nu nog gebruiken. Dit aantal is met 130 wegwerpluiers aanzienlijk lager dan de 313 vóór de proef. Gesteld kan worden dat de proefouders die fulltime en parttime wasbare luiers gebruiken, samen 183 wegwerpluiers *per dag* besparen. Dat zijn op jaarbasis 66.795(!) wegwerpluiers!

Algemene conclusie

We hebben de mogelijkheid van afvalvermindering onderzocht door 50 gezinnen wasbare luiers te laten gebruiken. Daarmee hebben we bewezen dat wegwerpluiers niet noodzakelijk zijn en een boel restafval kunnen voorkomen. Waar ouders samen voorheen 313 wegwerpluiers *per dag* gebruikten, gebruiken ze nu 130 wegwerpluiers per dag.

67% van de ouders vindt het gebruik van wasbare luiers een goed alternatief voor wegwerpluiers. 14% gebruikt fulltime wasbare luiers. 53% gebruikt parttime wasbare luiers. 33% is gestopt met wasbare luiers.

De resultaten geven ook weer dat luiers individueel aangemeten moeten worden. De pasvorm van de luier is erg belangrijk en per kind verschillend. Wellicht waren er nog meer testers doorgegaan met wasbare luiers als er voor één systeem gekozen was: de Bamboozle Stretch. Een stuk of 5 ouders zijn actief op zoek gegaan naar een ander wasbaar model dat bij hun kindje past.

Mensen worden zich bewust van een legere afvalbak en dat heeft een positieve invloed op het scheiden van het overige afval. Doordat ze wasbaar gebruiken, gaan ze ook nadenken over de overige afvalstromen - van billendoekjes tot plastic en blik scheiden. Ook kunnen de inlegvellen tot 3 keer toe gewassen worden.

Wat hebben we landelijk bereikt?

14 ouders geven aan benaderd te willen worden voor het informeren van andere ouders in kleine setting over wasbare luiers en het gebruik ervan. De Facebook groep kan hier een onderdeel van blijven als uitwisselpunt van informatie, ideeën en motivatie.

Naast 158 potentiële proefouders, (landelijke) media, interesse vanuit verschillende gemeenten (Heerlen, Renkum, Raalte, Woerden) en organisaties (Crem, Rijkswaterstaat, OneWorld, Generous

Minds), hebben we samen voor heel veel minder luierafval gezorgd. Ook is DA Mensink in Hengelo een verkooppunt geworden van producten van Kaatje Katoen.

Wat hebben we communicatief bereikt?

Het ophalen van informatie door gebruikers met behulp van een Facebookgroep is een manier om informatie op te halen onder inwoners. Deze directe vorm van constant communiceren met inwoners is in Hengelo één keer eerder gebeurd, met de Waste Watchers groep.

Ervaringen met het vorige gebruik van de Facebookgroep zijn meegenomen en hebben het gebruik van deze Facebookgroep (de Hengelose luiertesters) verbeterd. Voor de afdeling Wijkservice Beleid en Advies is het gebruik van Facebook een succesvolle manier gebleken om contact te hebben met deelnemers en andere geïnteresseerden van de proef. Door peilingen kon snel antwoord op vragen verkregen worden. Ook kun je direct inspringen op vragen van inwoners, om zo onduidelijkheid weg te nemen. De testers wisten de groep te vinden met hun vragen aan de experts van Kaatje Katoen en enthousiaste deelnemers konden de adviezen en eigen ervaringen ook al snel onderling delen. Deelnemers ervoeren het contact met de gemeente als laagdrempelig.

Na aanleiding van de goede ervaringen met deze Facebookgroep hebben we een nieuwe Facebookgroep aangemaakt (Afvalloos Hengelo) voor vragen/ informatie en ervaringen voor alles op afvalgebied. Dit leert ons veel over hoe inwoners denken en kunnen we ideeën peilen.

Na de proef

Beeldvorming is het belangrijkste onderdeel bij wasbaar luieren. Het beeld van de witte hydrofielendoek waar elke oma mee bekend is, leidt tot negatieve reacties als je verteld over wasbare luiers. De wat jongere generaties zijn bekend met een hydrofielendoek in tekenfilmpjes, van bijvoorbeeld Bugs Bunny. Maar de luier van toen is niet meer de luier van nu. Als mensen dat weten, zullen ze zich eerder openstellen voor een product als wasbare luiers.

De proefouders hebben zelf ideeën aangedragen voor de voortzetting van de proef. Ze geven aan dat:

- objectief blijven belangrijk is, en dat de luiers nu niet ergens in een la moeten verdwijnen.
- Hou het luchtig en goed bereikbaar.
- Via DA Mensink, de afvalklepper en consulenten.
- Folders en flyers, maar niet huis aan huis.
- Houd het bij plekken waar (zwangere) vrouwen komen - verloskundigen, huisartsen, KDV, kraamzorg, consultatiebureau,
- andere gemeenten dezelfde proef aanbieden,
- promotie film, Hengeloos Dagblad, informatie op de website van Hengelo,
- korting via Hengelo als je wasbaar aanschaft,
- luier-o-theek (spelothek met luiers),
- promoten op plekken waar mensen minder te besteden hebben,
- mamacafé, niet alleen geld / afval verminderen benadrukken, ook hip maken.
- Beurzen, laat de luier fysiek zien.

We zetten dus allereerst in op beeldvorming en communicatie. Dat doen we door organisaties rondom de zwangere vrouw en jonge gezin te benaderen. Wij geven dan een proefpakketje uit met informatieposter zodat bezoekers van de instantie zich kunnen informeren. Er zitten ook luiers in zodat de mensen kunnen voelen wat een nieuwe wasbare luier doet. Het product 'blind' kopen op internet is namelijk meerdere keren genoemd als obstakel om tot wasbaar over te gaan.

Ideeën die de proefouders aandragen om direct te beginnen met wasbaar luieren:

- huren tegen lagere prijs,
- goedkoop testpakket,
- goed informeren voor de geboorte,
- avond voor zwangeren organiseren,
- info in kraampakket en zwangerboxen,
- leenpakketje voor een maand,
- site voor 2^e hands luiers oprichten, waar je ook kan ruilen.
- Probeer/huurpakket met begeleiding/vraagbaak, mensen die nu niet mee konden doen benaderen.
- Direct beginnen, dan weet je niet beter. Ook draait kind nog niet en heeft nog geen grote plassen.
- Luiers goed zichtbaar maken voor de ouders, luiers in fysieke winkels.

Een foto van het luierpakket zoals de ouders die ontvangen hebben. Hieronder de Binky Luier (alles-in-één luier), en de tweeledige Bamboozle.

Tweeledig systeem:
Voorgevormde bamboe luier Waterdicht overbroekje

wasbare luiers **Kaatje Katoen**
de andere luier

Bijlage Persberichten en nieuwsberichten

<http://www.oudersvannu.nl/nieuws/100-dagen-wasbaar-luieren/>

<http://www.vang-hha.nl/nieuws-achtergronden/2015/juni-juli/artikelen/diaper-challenge/>

<http://www.diftarhengelo.nl/nl/nieuws/hengelse-luier-testers-van-start/>

<http://www.diftarhengelo.nl/nl/nieuws/luier-testers-aan-de-slag/>

filmpje door afdeling communicatie Hengelo over de proef <http://youtu.be/zQqne3vjKsM>

Hieronder een bericht uit de Tubantia, Een artikel in OneWorld Magazine, 2 berichten uit Tubantia, 1 bericht in Hengeloos weekblad.

DE TWENTSCHE COURANT TUBANTIA WOENSDAG 5 NOVEMBER 2014

Advertentieverkoop:
tel.: 053-4842867
e-mail: verkoop@tctubantia.nl

9

Hengelo

Beursstraat 32, 7551 HV Hengelo - tel.: 074-3773370, buiten kantooruren: 06-53401725 - e-mail: hengelo@tctubantia.nl chef: Leo van Raaij

Bornsebeek:
paradijs voor
mens en dier

PAGINA 10&11

Proef met wasbare luiers

De gemeente Hengelo begint in januari met een proef met wasbare luiers. Hergebruik moet leiden tot minder afval.

HENGLO - De gemeente Hengelo zoekt ouders van dertig kinderen 'van alle luierleeftijden', die bereid zijn om mee te doen aan de proef met wasbare luiers. Belangstellenden kunnen een e-mail sturen naar afval@hengelo.nl. De deelnemers aan de proef gaan de luiers uitproberen bij hun kinderen. De gemeente stelt de luiers gratis beschikbaar. Ouders moeten ze wel zelf wassen.

Het voordeel van wasbare luiers is dat ze niet weggegooid worden maar na het wassen opnieuw gebruikt kunnen worden. Ontlasting en urine komen niet in de luier, maar op een inlegvel. Dat inlegvel mag worden doorgespoeld via het toilet.

De gemeente Hengelo is afgelopen zomer gestopt met de gescheiden inzameling van gebruikte wegwerpluiers. Dat leverde vol-

gens de gemeente te weinig milieuwinst op en kostte teveel geld. De gemeente betaalde daarvoor bijna 85.000 euro per jaar aan een recyclingbedrijf in Lelystad. Nu zoekt de gemeente een andere manier om inwoners met luieraafval tegemoet te komen.

In december is er eerst een instructiebijeenkomst voor de deelnemers aan de proef. Vervolgens gebruiken de ouders vanaf 1 januari gedurende een periode van honderd dagen wasbare luiers. De proef wordt breed opgezet, met verschillende soorten wasbare luiers. Via Facebook wisselen de ouders ervaringen en tips uit. Daarna heeft er een evaluatiegesprek plaats bij de deelnemers.

De gemeente constateert dat de hoeveelheid restafval in Hengelo afneemt, doordat het afval steeds beter gescheiden wordt. Relatief gezien nemen luiers dus een steeds grotere plek in de grijze Orto in. Wasbare luiers geven geen afval. Wegwerpluiers daarentegen zorgen voor gemiddeld duitzend kilo afval per kind. Dat is omgerekend één verbrandingsoven vol. Ondanks de energie die nodig is om ze te wassen, zorgen wasbare luiers tijdens hun gehele 'levensduur' (productie en afvalverwerking) voor 1,5 tot 2,5 keer minder CO₂-uitstoot dan wegwerpluiers.

Het gebruik van wasbare luiers is niet alleen beter voor het milieu, maar ook financieel voordelig voor de ouders. Die kunnen daarmee per kind naar schatting 500 tot 700 euro besparen gedurende een luierperiode van twee jaar. „Redenen genoeg om te onderzoeken wat alternatieven zijn op luiergebied”, aldus de gemeente. De gemeente gebruikt de uitkomsten van de proef om het afvalbeleid te verbeteren. Het doel is om de ervaringen van de gebruikers in kaart te brengen. Uiteindelijk moet dat leiden tot minder luieraafval in Hengelo.

Volgens een woordvoester van de gemeente is er veel animo om mee te doen aan de proef. Binnen een dag stond de teller al op vijftien tot twintig aanmeldingen.

Geef ze van katoen

Een baby produceert per jaar 500 kilo aan luiers die belanden in het restafval. Wasbare luiers zijn milieuvriendelijker, maar is de besparing de moeite van het wassen en sjouwen waard?

TEKST LONNEKE VAN GENUGTEN DATA ADRIANA HOMOLOVÁ

Vleugen ammoniak en wee-ge dampen stegen op uit de achterbak van de auto. Vier uur lang, van de Ardennen tot Amsterdam. Ons vakantiehuysje was inclusief wasmachine, maar die bleek defect de avond voor terugkeer. Zo stonden we bij Maastricht in de file met een snurkende peuter en twintig broeiende luiers. "Dit nooit meer", zei de man, die alle autoramen had opgezet en zich schone lucht toewuifde met zijn iPhone. "Voortaan nemen we Pampers mee."

Zeker, de wegwerpluier is, naast de stofzuiger en de vaatwasser, het grootste gemakspanduct van de moderne tijd. Maar ook een enorme vuilniszakenvuller. Een kind gebruikt de eerste drie jaar van zijn leven bijna vijf luiers per dag. Zeker 5200 in totaal. Dat is een stapel zo hoog als de Euromast.

WOLBROEKJES

Tik 'wasbare luier' in op internet en er gaat een wereld voor je open. De witte katoenen lap met veiligheidsspeld van vroeger is vervuld voor een kleurig broekje van katoen, hennep, bamboe of fleece. In Finland zit er standaard een wasbare luier in de *äitiyspakkaus*, de gratis doos met baby-uitzet die de over-

heid verstrekt aan aanstaande ouders. En bij onze zuiderburen in Gent krijgen ouders zelfs 100 euro subsidie voor de aanschaf van wasbare luiers. Handig, want ze gaan nou niet bepaald weg voor dumprijzen.

Voor ons eerste pakket wasbare luiers betaalden we 388 euro, en dan hadden we nog de goedkoopste variant, 24 eco-katoenen lappen van het merk Bummi. Maar voor dat geld arriveerde er wel een gigantische doos met inlegvellen, ademende wolbroekjes, wasnetten, een transportzak en, onmisbaar, rompverlengers: tussenstukjes die voorkomen dat de drukknopen aan de onderkant openspringen en je baby uit zijn romper barst. Handig, want de wasbare luier is wel wat dikker dan de wegwerpluier.

De ademende woloverbroekjes die ik had besteld, bleken iets te bewerkelijk. Ze moesten telkens in een speciaal wolbad en vervolgens zes uur weken in een impregneermiddel. Daarom toch maar de overbroekjes van PUL, polyester met een waterafstotende laag. Die met het Öko-keurmerk garanderen dat er geen resten schadelijke chemicaliën van het productieproces zijn achtergebleven.

En zo veranderde met de komst van baby 1 onze bovenwoning in een perma-

nente wasserette. De designradiator in de woonkamer bleek de beste droogplek, naast nog eens drie waslijnen in de badkamer en het frame van mijn racefiets. De laatste luier was nog niet droog, of de volgende was kon gedraaid worden. Regelmatig stond ik om vier uur 's nachts met baby op de arm in halfslaap een rij luiers op te hangen.

COMPOSTEREN

Nederlandse huishoudens produceren jaarlijks 161 miljoen kilo aan luieraafval. Deze mix van poep en plas, plastic, hydrogelkorrels en papier bedraagt 4,4 procent van het restafval. Bij verbranding levert dat deels nieuwe energie op, maar ook uitstoot van CO₂. "Na plastic en drankkartons, zouden luiers wel eens de volgende afvalstroom kunnen zijn die de overheid uit het restafval wil halen", vertelt Sytske de Waart van voorlichtingsorganisatie MilieuCentraal. Enkele gemeentes hebben inzamelpunten voor luiers, of ze mogen met het bioafval mee, maar recycling vindt niet meer plaats in Nederland. Let op: soms laten gemeentes verouderde informatie in hun afvalwijzer staan en beweren ze onterecht dat luiers '100% gerecycled' worden. Staatssecretaris Mansveld van Milieu kondigde in juni 2014 een onderzoek aan naar de mogelijkheden van compostering en materiaalrecycling. Sytske de Waart zit in een denktank rond dit project.

Vergelijk je water, energie en grondstoffen in het complete productie- en

Luiers voor beginners

- 1** Kies voor luiers van biokatoen (GOTS of Organic Content Standaard), dat scheelt pesticiden en kunstmest.
- 2** Bamboeluiers absorberen fantastisch en zitten comfortabel. Voor de teelt zijn minder grond en pesticiden nodig. Nadeel is dat bij de omzetting van harde stengels naar zachte stof energie en chemicaliën nodig zijn.
- 3** Was de luiers met waspoeder (kleur, geen wit) op 40 of 60 graden. Vloeibaar wasmiddel en wasverzachter verminderen de absorptie. Doseer met mate.
- 4** Droog de luiers in de zon. Bacteriën gaan dood en vlekken verdwijnen.
- 5** Je kunt de luiers wassen met andere (kleding)stukken als rompers, doeken, slaapzakjes, slabbers.
- 6** De gratis app Kaatje Helpt van Kaatje Katoen loodst je naar oplossingen tegen geur, lekkage, vlekken en uitslag.
- 7** Pas op voor impuls-aankopen. Ook de wasbareluierindustrie verleidt met snoeperige dessins en onmisbaar lijkende gadgets.

	WASSEN	WASSEN & DROGEN C-LABEL	WASSEN & DROGEN A+++
15 °C	€ 0,65	€ 5,65	€ 1,90
30 °C	€ 1,04	€ 6,04	€ 2,29
40 °C	€ 1,56	€ 6,56	€ 2,81
60 °C	€ 2,73	€ 7,73	€ 3,98
90 °C	€ 4,29	€ 9,29	€ 5,54

Wat kost wassen? Energiegebruik per maand gebaseerd op drie wasbeurten per week. Water en wasmiddel niet meegerekend.

ACHTERGROND WASBARE LUIERS

gebruiksproces, dan komen de wasbare luiers als milieuvriendelijkste uit de bus. Al met al stoot je volgens MilieuCentraal met wasbare luiers minstens 1,5 keer minder CO₂ uit. Was je met een volle trommel, op maximaal 60 graden en droog je de luiers aan de waslijn, dan is het zelfs 2,3 keer minder.

LUXE LUIER

Vriendinnen die voorspelden dat we Project Luier binnen drie maanden zouden opgeven, hebben ongelijk gekregen. Intussen zijn we tweeënhalf jaar verder en hergebruikt baby 2 luiers van zijn grote broer, die nog steeds nieuw en fris ogen, na wel 250 wasbeurten. Van de gevreesde luiersuitslag veroorzaakt door een natte plaslap blijkt geen sprake, evenmin van chronische stank of lekkages. Ik raak nog steeds bijna ontroerd als ik baby 2 oppak in zijn luier van ongebleekt katoen, met messcherpe snit gevouwen door zijn oma. Omdat die lappen onder mijn handen meer iets van een grote prop krijgen, schaften we ook een voorraad bamboeluiers aan à 25 euro. Best een investering, als je bedenkt dat een luier van de Aldi (merk 'Broekie') amper 13 cent kost. Een luxe luier van Pampers of Huggies kost ongeveer 30 cent. Als je er een sport van maakt om alle kortingsacties bij te houden, kom je met een tientje per week een heel eind. Maar toch, als je bedenkt dat een kind ruim drie jaar in de luiers zit, kom je uit op minstens 1500 euro, terwijl wij onze uitgaven onder de 1000 euro hebben gehouden, de romperverlengers en andere gadgets meegerekend.

KLEIN PLASJE

"Je moet niet te streng zijn voor jezelf als je aan de wasbare luiers gaat", zegt Carien van Zorge van online winkel Kaatje Katoen. "Elke luier die je niet weggooit, telt. Het is ons streven dat de wasbare luier gewoon wordt en de wegwerpluier alleen wordt gebruikt voor onderweg." Het aantal bestellingen

neemt nog elke maand toe. De bulk van de klanten zit in de steden Amsterdam, Utrecht, Groningen en Maastricht. Ruim twintig jaar geleden begonnen de oprichters met Kaatje Katoen 'om de aarde een stukje beter te maken', zoals Van Zorge zegt. "Sinds de crisis is voor de meeste ouders de kostenbesparing het belangrijkste. Het milieu-effect zien ze als een bonus."

Het goede nieuws is dat wegwerpluiers steeds minder wegen en efficiënter werken. Een Pampers van 35 gram kan

Doe-het-zelf billendoekjes

Knip een rol keukenpapier doormidden. (geen wc-rol, want dan blijven er natte stukjes papier aan je baby plakken). Maak in een diep bord een sopje van zeep of wasgel (zonder parfum of parabenen). Meng er een scheut amandelolie door van de biowinkel. Laat de halve rollen weken tot ze helemaal door-drenkt zijn. Knijp ze een beetje uit en bewaar ze in een afsluitbaar bakje. Ze zijn een week te gebruiken.

bijna een liter plas opnemen. In theorie scheelt dat afval, maar ouders hebben hun gewoontes nog niet aangepast, zegt Sytske de Waart van MilieuCentraal. "De meeste ouders verschonen hun kind elke keer als ze de luier checken, ook al zit daar maar een klein plasje in."

En afval kost ook geld. Dat merken Hengelose ouders toen daar het DIFTAR-systeem werd ingevoerd. Per zak van 30 liter afval die in de ondergrondse container gaat, betalen inwoners van Hengelo 1 euro verwerkingskosten. Trainee bij gemeente Hengelo Marjolein Benistant bedacht een proef met wasbare luiers om het luierafval te reduceren. Vijftig gezinnen mochten

drie maanden gratis luiers uitproberen. Na afloop bleek het aantal wegwerpluiers gedaald van zes naar twee per huishouden per dag. Maar liefst 70 procent van de deelnemers gaf aan ermee door te gaan. Benistant: "Mensen die katoenen luiers associëren met vroeger, vies en veel werk, krijg je er niet aan. Dat is jammer. De volgende stap is om meer voorlichting te geven op plekken waar jonge ouders komen."

POTJESTRAINING

Het allergrootste (milieu)voordeel van wasbare luiers? Kinderen zouden eerder zindelijk zijn, zeggen de fans, omdat ze zelf voelen dat ze geplast hebben. Is dat waar? Uroloog Arjen Noordzij, verbonden aan het Spaarne Gasthuis in Hoofddorp verwijst naar een onderzoek met tweelingen in Japan. Het ene kind droeg wegwerpluiers, het andere katoenen. Er bleek geen verschil. Onderzoek in de regio Eindhoven liet zien dat kinderen met wegwerpluiers iets later zindelijk zijn. "Met katoenen luiers zijn vooral de ouders eerder aan toe", zegt Kees Bakker. Volgens deze Alkmaarse vader van drie kinderen werken wegwerpluiers gemakzucht in de hand. Bakker probeert de overheid ertoe te bewegen om potjestraining op jonge leeftijd te stimuleren, bijvoorbeeld via consultatiebureaus. "Dat scheelt alleen aan luierkosten al 100 miljoen euro." Volgens Bakker wordt zijn lobby afgedaan met 'Goed idee, maar wij bemoeien ons niet met zaken thuis'. Zijn oudste kinderen kreeg hij binnen 1,5 jaar zindelijk. Zoon Sten van zes maanden plast ook al op een potje. Als alle 170.000 baby's die in 2014 in Nederland zijn geboren, Stens voorbeeld zouden volgen, zijn dat 300 miljoen luiers minder per jaar.

Wij luieren thuis intussen vrolijk door. Dit jaar gaan we op vakantie naar luier-vriendelijke camping Le Paradou, waar je je luiers gratis mag wassen. De eigenaars hebben ons verzekerd dat de wasmachine het doet. ■

Wasbare luiers op proef

HENGLO - Kom bij generaties van de jaren zestig en zeventig in de vorige eeuw niet aan met een proef met wasbare luiers. Er was niks anders, dus hingen meters katoenen luiers aan de waslijn te drogen.

Met de opkomst van de wegwerpluier verdween het katoen echter uit beeld en kwam een berg afval in beeld. Op een terugkomdag in de burgerzaal van het stadhuis wisselden gisteren ouders met 'luerende' kinderen ervaringen uit over een proef in Hengelo met een nieuw soort wasbare luiers. De belofte, op de site van Kaatje Katoen dat de wasbare luiers promoot: 'De luiers zijn zacht en ademend, het beste voor de tere huid van je kind. Je kind is eerder zindelijk en het is beter voor het milieu.'

Het aardige van de nieuwe wasbare luiers is dat ze qua gebruiksgemak vergelijkbaar lijken met wegwerpluiers. Dus met drukknopen of klittenband. Biologisch afbreekbare inlegdoekjes vangen de ontlasting op. Die doekjes zouden in het toilet kunnen, de rest kan in de was. Er zijn trouwens ook echte diehards die de schoongewassen biologisch afbreekbare inlegdoekjes maar liefst tot drie keer

■ Op een terugkomdag in de burgerzaal van het stadhuis wisselen ouders met 'luerende' kinderen ervaringen uit over een proef in Hengelo met een nieuw soort wasbare luiers. foto Lars Smook

toe hergebruiken. Maar het is niet alles goud wat er blinkt, zo blijkt uit de reacties, waarvan een groot aantal staat op een Facebooksite van de proef-

groep. Veel ouders zijn positief, maar er zijn er ook die af en toe te maken hebben met lekkende luiers. En de tip om de inlegdoekjes door de wc te spoelen krijgt

ook niet overal applaus. Een jonge papa kon aan de slag met een trekveer om het riool te ontstoppen... Intussen worden in Hengelo drogisterijen bezocht om de wasbare

luiers ook daar in de schappen te krijgen.

Meer informatie:
www.kaatjekatoen.nl

Twée derde proefpanel door met wasbare luier

HENGLO - De moderne uitvoering van de wasbare luier is een goed alternatief voor de bekende wegwerpexemplaren. Dat vinden twee op de drie Hengelose ouders die hebben meegedaan aan de honderddagenproef van de gemeente.

De ouders van vijftig jonge Hengeloërs gingen 1 januari de uitdaging aan om honderd dagen alleen maar wasbare luiers te ge-

bruiken. De gemeente Hengelo wil deze luiers promoten om het restafval in de gemeente verder terug te dringen. Per baby scheelt de keuze voor wasbaar 500 kilo restafval per jaar.

Op de afsluitende bijeenkomst van de proef bleek gisteren dat ongeveer twee op de drie testers wil doorgaan met wasbare luiers: 14 procent fulltime en 53 procent parttime. Dat laatste betekent dat

alleen bij dagjes uit of op bezoek voor het gemak een wegwerpluier wordt gebruikt. De luiertesters hadden natuurlijk meer was dan andere ouders. „Vijftig procent vond dat geen probleem en vijftig procent had daar wel wat moeite mee”, aldus de gemeente. Vijftien luiertesters zijn volgens de gemeente bereid gevonden om ambassadeurs van wasbare luiers te worden.

Hart van Hengelo

IS EEN UITGAVE VAN DWF MEDIAMAKERS. KIJK VOOR ONS COMPLETE AANBOD OP WWW.DWFMEDIAMAKERS.NL

Besparen op afval en geld met wasbare luier

Honderd dagen wasbare luiers gratis uitproberen. Dat deden vijftig Hengelose luiertesters vanaf 1 januari. Het resultaat: tweederde blijft wasbare luiers gebruiken, 14 procent gaat dat volledig doen en 53 procent gedeeltelijk. Voor een dagje uit of op bezoek is een wegwerpluier toch wel handiger.

De kinderen en moeders hebben er een rood hoofd van gekregen. Niet alleen wegens de eerste warme lentedag, maar ook vanwege de vrolijke chaos. Moeders met

hun kroost aan de hand, op de arm of in een draagzak staan vrijdag in de rij om de wasbare luiers in te leveren of aan te geven dat ze een luierpakket willen kopen. Op een tafel staan kartonnen dozen gevuld met paarzen of oranje luiers, met of zonder berenmotief. In alle soorten en maten van leverancier Kaatje Katoen. Het bedrijf bestaat al twintig jaar en heeft vooral in de grotere steden haar afzetgebied. In Hengelo zijn ze in januari op proef begonnen. Moeder Karina Hoekerswever blijft de wasbare luiers gebruiken. "Ik dacht in het begin: ik kap er mee, met die wasbare luier." Dochter Iris is negen maanden oud en had vier keer per dag lekkage

omdat de luier niet paste. Na de opstartproblemen heeft Karina na tips van Kaatje Katoen een oplossing gevonden van de luiers met absorberende inleggers van drie lagen bamboe. Jacqueline Teeninga (26) is afgehaakt en komt de luiers terugbrengen. Ze worden door een andere moeder overgenomen. Haar zoontje Juda is vier maanden oud. Hij kreeg rode plekjes van het schuren. Ze vond het materiaal te dik. "Ik gebruik nu weer wegwerp luiers. Geen gedoe of lekkage en Juda heeft geen dikke kont door de luierprop."

(lees verder op pagina 4)

in de avond of bij slecht weer t het wel vier eerste padden

s ook hebben. elden als vrijwill- sturen naar: nl.

stiviteiten worden et een sportieve the- spectaculaire scènes neater, op 7 november.

Vervolg van pagina 1 Fors besparen met echte luiers

Moeder Nynke Bos (29) vindt dikke billen geen probleem. Dat was vroeger ook zo volgens haar moeder. Ze blijft de luiers gebruiken voor haar dochtertje omdat het afval en kosten bespaart.

Het luierproject is opgezet door Marjolein Benistant van de gemeente. Ze is blij met de reacties van de moeders. Hengelo wil een afvalloze gemeente worden. Het streven is dat inwoners in 2030 nog maar 50 kilo restafval per persoon per jaar hebben. Met de wasbare luiers is veel restafval te voorkomen; 500 kilo per jaar per kind in de luierleeftijd.

De moeders voelen dit verschil niet alleen in de afvalbak maar ook in de knip. Een gezin kan wel duizend euro per jaar besparen door het gebruik van wasbare luiers volgens Kaatje Katoen. Een pakket wasbare luiers kost honderd euro. Voor meer informatie: www.kaatje-katoen.nl

Hengelo